

Phỏng vấn ông Nguyễn Hồng Long - Kiểm toán trưởng KTNN Chuyên ngành VI

Trong lĩnh vực kiểm toán doanh nghiệp, KTNN còn rất nhiều việc phải làm...

II ĐỊNH THU HIỀN (thực hiện)

Ông có thể cho biết những kết quả đạt được trong công tác kiểm toán năm 2008 của KTNN CN VI, đồng thời xin ông đưa ra một vài đánh giá về các doanh nghiệp đã được kiểm toán trong năm vừa qua?

Năm 2008 là một năm khá vất vả với KTNN Chuyên ngành VI. Mặc dù Kế hoạch kiểm toán được Lãnh đạo KTNN phê duyệt chỉ có 4 cuộc kiểm toán, nhưng trong đó có 02 đơn vị là những Tập đoàn kinh tế lớn có tác động quan trọng đến kinh tế xã hội và đời sống nhân dân. Bên cạnh đó lại còn chịu nhiều áp lực từ dư luận xã hội. Đó là Tập đoàn Điện lực Việt Nam (EVN), Tập đoàn Than - Khoáng sản Việt Nam (TKV). Xuất phát từ tình hình thực tế sản xuất kinh doanh của đơn vị được kiểm toán, KTNN Chuyên ngành VI đã xây dựng kế hoạch kiểm toán đối với các đơn vị được kiểm toán trình Lãnh đạo và đã nhận được sự chỉ đạo sâu sát của Lãnh đạo Kiem toán Nhà nước (đối với Đoàn kiểm toán EVN thành lập Ban chỉ đạo do đồng chí Phó Tổng Kiểm toán Nhà nước làm Trưởng ban) và sự phối hợp với các đơn vị trong ngành. Vì vậy đã đạt được một số chỉ tiêu chính đặt ra cho các cuộc kiểm toán như:

- Xác định giá điện qua các công đoạn từ sản xuất, truyền tải

đến tiêu thụ, xác định chênh lệch giá bán điện do quyết định tăng giá điện hơn 700 tỷ đồng so với cách tính của EVN.

- Kiểm toán việc quản lý, sử dụng tài sản vốn Nhà nước tại các doanh nghiệp được kiểm toán. Qua kiểm toán thấy được các đơn vị quản lý sử dụng vốn, tài sản nhà nước, kinh doanh có hiệu quả, bảo toàn và phát triển vốn thông qua các chỉ tiêu: Tổng giá trị tài sản/tổng nợ phải trả, khả năng thanh toán nợ ngắn hạn, nợ phải trả/vốn chủ sở hữu, lợi nhuận/doanh thu, lợi nhuận trước thuế, sau thuế/vốn chủ sở hữu. Qua kiểm toán cho thấy tình hình tài chính của các đơn vị được kiểm toán đảm bảo minh bạch, an toàn.

- Kiểm toán việc đầu tư của các Tập đoàn vào các ngành, nghề được phép kinh doanh qua kiểm toán cho thấy tỷ lệ vốn đầu tư kinh doanh cho các ngành, nghề nói chung là hợp lý và có hiệu quả; vốn đầu tư vào các ngành ngân hàng, bảo hiểm, bất động sản,... chiếm một tỷ lệ nhỏ trong tổng nguồn vốn đầu tư, ví dụ như với EVN. Số vốn đầu tư vào các lĩnh vực này chiếm 7,225% tổng vốn đầu tư và 4,82%/tổng vốn chủ sở hữu.

- Ngoài ra còn kiểm toán công tác cổ phần hóa, đầu tư mua sắm đã phát hiện ra nhiều vấn đề chưa hợp lý.

Về mặt cơ chế chính sách đối với các doanh nghiệp, KTNN đã đưa ra những kiến nghị nào, thưa ông?

Bên cạnh phát hiện những sai sót về tài chính (kiến nghị tăng thu NSNN qua kiểm toán tại Tổng Công ty Hàng hải Việt Nam, Tổng công ty Truyền thông đa phương tiện VTC, Tập đoàn Điện lực Việt Nam và Tập đoàn Công nghiệp Than - Khoáng sản Việt Nam hơn 374 tỷ đồng) thì tuân thủ pháp luật là một trong những vấn đề mới và cần đầu tư nhiều công sức của đơn vị. Qua kiểm toán, nhận thấy một số cơ chế chính sách còn chưa đầy đủ và phù hợp với tình hình thực tế, chúng tôi cũng đã đưa ra kiến nghị với Chính phủ, các Bộ, ngành.

Để đảm bảo có lãi và mục lợi nhuận dù hấp dẫn thu hút các nhà đầu tư vào lĩnh vực sản xuất điện, giải quyết tình trạng thiếu vốn đầu tư phát triển ngành điện đáp ứng nhu cầu về điện cho phát triển kinh tế - xã hội trong những năm tiếp theo, chúng tôi cho rằng cần phải điều chỉnh giá điện, tuy nhiên việc tăng giá điện phải có lộ trình và mức giá, thời điểm điều chỉnh phải phù hợp với nhu cầu phát triển dài hạn, đồng thời hạn chế khó khăn trước mắt của nền kinh tế và gây xáo trộn trong xã hội.

Chúng tôi cũng đề nghị Bộ Tài chính hướng dẫn TKV phương pháp tính thuế tài nguyên để Tập

đoàn thực hiện việc kê khai nộp thuế tài nguyên vào NSNN. Xem xét các khoản thu của địa phương đóng góp xây dựng cơ sở hạ tầng tại một số tỉnh có khai thác khoáng sản...và một số kiến nghị có tầm vĩ mô khác.

Ông đánh giá thế nào về công tác cổ phần hóa của các doanh nghiệp?

Kết quả kiểm toán tại các đơn vị về công tác cổ phần hóa cho thấy hầu hết các đơn vị đã qua cổ phần hóa làm án có lãi, thu nhập của người lao động tăng lên.

Tuy nhiên công tác này cũng bộc lộ một số sai sót như: Xác định giá trị doanh nghiệp, thời gian tiến hành cổ phần hóa chậm, chọn thời điểm cổ phần hóa chưa chính xác. Đặc biệt, qua kiểm toán chúng tôi nhận thấy Tập đoàn TKV trong quá trình cổ phần hóa chưa đánh giá lợi thế vị trí đất của các đơn vị vào giá trị doanh nghiệp, chưa đánh giá lợi thế quyền khai thác khoáng sản đối với các mỏ quặng quý hiếm và than. Chúng tôi đã kiến nghị có nên cổ phần hóa tiếp các mỏ hay không, vì cổ phần hóa chỉ có một số nhà xưởng, máy móc trên mặt đất còn than là sản phẩm chính thì lại không định giá như vậy. Thực tế là các doanh nghiệp hưởng lợi mà không chịu trách nhiệm gì về sản phẩm và họ khai thác dồn dập tình trạng thất thoát tài nguyên đất nước, khai thác bừa bãi, kém hiệu quả. Vấn đề này khi đưa ra đồng chí Chủ tịch Tập đoàn TKV cũng rất ủng hộ.

Thực tế, doanh nghiệp là lĩnh vực dẫn đầu về sự phát triển năng động nên so với các chuyên ngành khác, KTNN CNVI cũng là đơn vị có nhiệm vụ tiên phong trong yêu cầu chuyên nghiệp hóa hoạt động kiểm toán của KTNN. Vậy, đơn vị đã và sẽ làm những gì nhằm đáp ứng được yêu cầu này?

Để theo kịp với xu hướng phát triển của các doanh nghiệp trong

điều kiện hiện nay, KTNN Chuyên ngành VI cùng phải đầu tư vào học tập nâng cao trình độ chuyên môn. Hàng năm, cùng với việc các kiểm toán viên của đơn vị tham gia các lớp học cập nhật kiến thức và nâng cao kiến thức theo chương trình đào tạo, bồi dưỡng của KTNN thì trong nội bộ đơn vị cũng phải tự tổ chức các lớp học nhằm rút kinh nghiệm qua các cuộc kiểm toán lần trước, đề ra phương án cho các cuộc kiểm toán sau. Các đồng chí Lãnh đạo Vụ, Lãnh đạo Phòng, Đoàn thanh niên tổ chức các lớp học, các cuộc hội thảo với hình thức "cầm tay, chỉ việc". Hợp đồng với các chuyên gia trong lĩnh vực sản xuất mà đơn vị thực hiện kiểm toán dày dặn về chuyên môn, ứng dụng tin học vào hoạt động kiểm toán. Bên cạnh các kiểm toán viên cũng phải tự học tập trau dồi kiến thức, cập nhật thông tin.

Trước tình hình doanh nghiệp nhà nước đang được cổ phần hóa như hiện nay, liệu quy mô của Kiểm toán Nhà nước về lĩnh vực doanh nghiệp có bị thu hẹp không?

Nếu hai năm trước đây, có nhiều ý kiến cho rằng, đối với các doanh nghiệp nhà nước nên để cho Kiểm toán độc lập làm thì thực tế năm qua lại cho thấy kết quả kiểm toán của Kiểm toán độc lập Việt Nam và thế giới nhiều lúc đã không phản ánh đúng thực trạng tài chính của các doanh nghiệp, dẫn tới sự đổ bể của hàng loạt Tập đoàn kinh tế lớn, gây ra cuộc đại suy thoái kinh tế trên phạm vi toàn thế giới, điều này đã làm cho mọi người phải nhìn nhận lại vai trò của Kiểm toán Nhà nước, ít nhất là trong việc kiểm toán các Tập đoàn kinh tế mà phần vốn nhà nước trên 50% nếu như không muốn xảy ra những vấn đề tương tự ở Việt Nam.

Tuy nhiên, việc Kiểm toán Nhà nước chỉ kiểm toán ở những doanh nghiệp mà Nhà nước chiếm cổ phần chi phối (trên

51%) là chưa phù hợp với thực tế vì có thể số lượng đối (%) ở doanh nghiệp này dưới 50 nhung số tuyệt đối lại rất lớn so với doanh nghiệp khác mà thực tế là phải kiểm toán phần vốn nhà nước tham gia vào doanh nghiệp, hoặc kiểm toán trách nhiệm người đại diện phần vốn nhà nước tại doanh nghiệp đó. Ngoài ra, trong chiến lược phát triển kinh tế nhà nước đến 2020 thì Kiểm toán Nhà nước tăng cường kiểm toán toàn thủ, bước đầu kiểm toán hoạt động trên nền tảng thực hiện kiểm toán bảo cáo tài chính, vì vậy, trong lĩnh vực kiểm toán doanh nghiệp, trước mắt KTNN còn rất nhiều việc phải làm.

Xin ông cho biết trọng tâm kiểm toán năm 2009 của KTNN CNVI?

Trong năm 2009 kế hoạch kiểm toán của KTNN Chuyên ngành VI có 6 cuộc kiểm toán nhưng các đơn vị kiểm toán không phải là những đơn vị có quy mô lớn nhung lại có tác động rất lớn đến đời sống xã hội như: Tổng Công ty Lương thực miền Nam, Tổng Công ty Cà phê Việt Nam, Tổng Công ty Hóa chất Việt Nam. 03 Tổng Công ty này tác động trực tiếp đến khu vực nông nghiệp nông thôn chiếm 70% dân số cả nước, mỗi một thay đổi cơ chế chính sách, hoạt động của các đơn vị này cũng tác động đến đời sống của hàng chục triệu người nông dân. Vì vậy với các đơn vị này khi thực hiện kiểm toán ngoài những mục tiêu chung chúng tôi quan tâm đến giá thành của sản phẩm gia tăng qua từng công đoạn sản xuất, lưu thông để đánh giá được những gì mà nông dân được hưởng lợi từ cơ chế chính sách của Đảng, nhung hỗ trợ nông dân qua các doanh nghiệp cũng như các vấn đề về bù giá đầu tác động đến đời sống xã hội như thế nào...vv.

Xin cảm ơn ông và xin chúc KTNN CNVI hoàn thành xuất sắc mục tiêu đề ra!